

# Dyademagazine

nummer 9 | september 2005 | maandelijkse uitgave van Dyade Dienstverlening Onderwijs



- > Lumpsum: interview met Monica van der Hoff
- > Wel of geen BTW in rekening brengen?
- > Islamitisch onderwijs in opkomst

**Dyade**  
Dienstverlening  
Onderwijs



**Een auto-  
verzekering  
die véél  
minder premie  
slurpt..?**

## **Het kan! Univé bewijst het: een véél lagere premie. En via Dyade ook nog eens 10% korting.**

Let u scherp op uw autokosten? Kijk dan eerst eens naar de premie van uw autoverzekering. Grote kans dat die premie veel lager kan. Bij Univé! De Consumentenbond heeft er al vaker op gewezen: **Univé heeft één van de allerlaagste premies\***. Bovenop deze zeer voordelige premie krijgt u ook nog eens 10% korting via Dyade. En u kunt gerust voor die lage premie kiezen, want de service en de vergoedingen zijn uitstekend bij Univé. Bij dit magazine vindt u een bespaarbond waarmee u een offerte kunt aanvragen. U kunt ons ook bellen (0592) 348 999, of langskomen bij één van onze kantoren.

- Al 3 jaar géén premieverhoging bij Univé
- Scherpe premie en 10% korting via Dyade
- Uitgebreide dekking en uitstekende schade-service

\* Bron: ConsumentenGedrag

**UNIVÉ**  
VERZEKERINGEN 

*Daar plukt ú de vruchten van!*

Dyademagazine is een uitgave van Dyade Dienstverlening Onderwijs. Dyademagazine verschijnt elf maal per jaar.

#### Redactie

René van Eijk  
Herman Huijmans  
Martien Korssen  
Hans Koster  
Arja van der Rhee  
Rinus Welleman  
Herman de Wild (hoofdredacteur)

#### Met medewerking van

Sherida Jurg-Smith

#### Redactie-adres

Postbus 611  
3430 AP Nieuwegein  
redactiedyade@dyade.nl

#### Abonnementen

Klanten van Dyade Dienstverlening Onderwijs ontvangen een exemplaar van het Dyademagazine per bevoegd gezag plus een exemplaar per school. Voor niet-klanten en extra abonnementen kost het Dyademagazine € 33,50 per jaar. Bij meer abonnementen op één adres geldt een kortingsregeling. Voor opgave van abonnementen en adreswijzigingen en dergelijke kunt u contact opnemen met uw Dyadevestiging.

#### Advertentie-informatie

Arja van der Rhee  
tel. (030) 630 56 05

Hoewel aan de productie van Dyade veel zorg wordt besteed, kan het voorkomen dat iets aan onze aandacht ontsnapt. De Stichting Dyade Dienstverlening aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de eventuele gevolgen van drukfouten, onjuistheden of onvolledigheden in de gepubliceerde informatie.

#### Vormgeving

Vormfactor, Wormer

#### Coverfoto | foto's pag. 4-23-25

Marco van Hal, Amsterdam

#### Illustraties

Mieke de Haan, Gouda

#### Drukkerij

Nivo, Delft



## In dit nummer:

### 4 l u m p s u m

Lumpsum: interview met Monica van der Hoff-Israël



### 7 d e r a c e n d e r e c h t e r

Tijdelijke aanstelling of een vast dienstverband?



### 8 T o b l o g o r n o t t o b l o g , t h a t ' s t h e q u e s t i o n

### 11 W e l o f g e e n B T W i n r e k e n i n g b r e n g e n ?

### 15 K i b b e l i n g e n u w l i q u i d i t e i t s b e g r o t i n g ?

### 16 k o r t



### 17 v e e l g e s t e l d e v r a g e n



### 18 H e t m i n i s t e r i e e n P o l i c y G o v e r n a n c e

### 19 b o e k r e c e n s i e

Inzicht in de medezeggenschapsraad



### 20 i n t e r v i e w

Islamitisch onderwijs in opkomst; een gesprek met Said Benayad, voorzitter van de ISBO



### 23 i n t h e s p o t l i g h t

Eben Haëzerschool in Barneveld: verankering en toerusting



### 26 W a a r z i t t e n w e ?

### 27 K a l e n d e r



# Lumpsum: interview met Monica van der Hoff-Israël

De invoering van de lumpsumfinanciering in het primair onderwijs zal per 1 augustus 2006 plaatsvinden. Dat is inmiddels bij iedereen in het primair onderwijs wel bekend. In de aanloop daar naartoe is het projectbureau Lumpsum PO druk bezig geweest om dit proces te sturen en te begeleiden. Nog een jaar te gaan en dan is het zover. Een goed moment om te spreken met Monica van der Hoff-Israël, projectleider Lumpsum PO, over de stand van zaken wat betreft de invoering van lumpsum.

door Herman Huijmans

In gesprek zijn met Monica van der Hoff betekent luisteren naar een gedreven persoon die de lumpsumproblematiek tot in de vingertoppen kent. Als spin in het web heeft zij contacten met het ministerie, met het Cfi, de landelijke onderwijsorganisaties, mensen in het veld, administratiekantoren en andere belanghebbenden.

## **Pilots**

Om te experimenteren met lumpsum hebben de besturen in pilot 1 al ervaring opgedaan met het



budget in euro's, terwijl het in pilot 2 meer gaat om bestedingsvrijheid en men zich bezig houdt met professionalisering van de besturen en het management en de ontwikkeling van instrumenten.

Om te komen tot goede uitwisseling van informatie is er eenmaal in de twee maanden een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de pilotbesturen.

Het ministerie en het Cfi zijn in dit overleg betrokken. Er worden themabijeenkomsten gehouden waarbij projecten worden uitgewisseld. Ook wordt er een projectenmarkt georganiseerd waarbij men van elkaars ervaringen kan leren.

Er is regelmatig contact met de administratiekantoren om het invoeringsproces te bespreken en te bezien hoe deze kantoren daarop inspelen. Om straks beleid te kunnen voeren is goede managementinformatie noodzakelijk. De administratiekantoren dienen die informatie aan te leveren.

## **In beweging komen**

In maart 2004 is een nulmeting gehouden om te kijken waar het onderwijsveld zich bevindt in het traject naar lumpsum. Dit jaar is een vervolgmonitor gehouden. Daaruit blijkt dat er niemand is die er niet mee bezig is. Toch zijn de verschillen tussen

met name bestuur en management enerzijds en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden anderzijds groot. De intensieve veldbenadering, waarbij onderwijsorganisaties in gesprek met schoolbesturen zijn, heeft aangegeven dat nog niet alle besturen op de checklist administratieve organisatie goed scoren. Er zijn verschillen in het proces dat wordt doorlopen. De checklist lumpsum is de basis, maar men is er daarmee nog niet. Sommige besturen kiezen ervoor lumpsum beleidsarm in te voeren, terwijl andere besturen op meerdere terreinen beleid hebben ontwikkeld. Onlangs is de lumpsumwijzer gepresenteerd. Daarmee kan men zien waar men met de organisatie staat in het proces en waar nog het een en ander te doen is. Daarbij gaat het niet alleen om financieel administratieve zaken, maar ook om de professionele vaardigheden van het management. Deze lumpsumwijzer staat op de website van Lumpsum PO. Per item worden suggesties en verwijzingen gegeven naar documenten die reeds zijn ontwikkeld.

*‘Besturen moeten ervoor waken nodeloos geld op te potten ‘voor het geval dat’.’*

### **Het jaar van de waarheid**

De eerste oefening met lumpsum zal voor veel schoolbesturen in het najaar plaatsvinden als de begroting voor 2006 moet worden gemaakt. Deze moet lumpsumproof zijn: welk beleid kan worden gekoppeld aan deze begroting?

In het najaar worden werkconferenties gehouden met workshops waarbij o.a. aan de orde komt hoe beleidsvoornemens ook financieel onderbouwd worden. Door het opstellen van een financiële paragraaf krijgen deze beleidsvoornemens meer realiteitsgehalte.

Het schooljaar 2005/2006 wordt volgens Monica van der Hoff het jaar van de waarheid. Niet alleen de scholen moeten er klaar voor zijn, ook de ondersteunende instanties als administratiekantoren en schoolbegeleidingsdiensten.

Eénpitters hebben volgens Monica van der Hoff een inhaalslag gemaakt in het proces van voorbereiding op lumpsum. Besturen zijn vaak nog onzeker. Soms wordt daarop onnodig ingespeeld. Er zijn financiële risico's bij lumpsum, maar die zijn er nu ook: ook nu zijn er besturen met financiële problemen als gevolg van slecht beleid.

### **Betaalritme**

Vanaf augustus 2006 worden besturen geconfronteerd met een betaling van de rijksvergoeding per maand. Dit betaalritme loopt niet altijd en voor iedereen één op één met de uitgaven. Het kan dus

zijn dat men in een maand meer uitgeeft dan dat men ontvangt. Dit wordt in andere maanden weer rechtgetrokken. Belangrijk is dat de besturen een liquiditeitsplanning hebben, zodat de geldstroom goed kan worden gereguleerd. Hierover zal vanuit de projectgroep binnenkort worden gepubliceerd, omdat daar veel onzekerheid over wordt verwacht. Voor besturen is het belangrijk mogelijke risico's in kaart te brengen en daarop beleid te ontwikkelen, eventueel in de vorm van een weerstandsvermogen. Maar besturen moeten ervoor waken nodeloos geld op te potten 'voor het geval dat'. Bij mogelijke risico's die het bestuur in meerjarenplanningen moet weergeven, valt te denken aan: de ontwikkeling van het aantal leerlingen, het ziekteverzuim, de verplichtingen bij gespaarde bapo e.d.

### **Toch maar die goedkope leerkracht?**

Je hoort vaak zeggen dat de keuze in een sollicitatieproces in de toekomst meer wordt beïnvloed door het financiële aspect: stellen we die goedkope jonge leerkracht aan of die ervaren oudere. Bij de besturen in pilot 1, die hun personeelsbudget in euro's krijgen, blijkt dit niet het geval te zijn. Uiteindelijk zal het op de totale personeelsbegroting ook niet van grote invloed zijn. De gemiddelde gewogen leeftijd (GGL) geeft op dit punt compensatie. Er is geen einddatum gesteld aan het werken met deze GGL. In het voortgezet onderwijs is de GGL afgeschafte. Monica van der Hoff verwacht tot in lengte van jaren niet dat dit in het primair onderwijs zal gebeuren, omdat de kleinschaligheid groter is en daardoor de mogelijke gevolgen ook meer doorwerken.

*‘Je hoort vaak zeggen dat de keuze in een sollicitatieproces in de toekomst meer wordt beïnvloed door het financiële aspect.’*

In de pilots lumpsum is met twee zaken geëxperimenteerd:

1. *Lumpsum als zijnde techniek*: hoe ga je om met het financiële aspect van bijvoorbeeld de (personeels)-begroting?
2. *De professionalisering van de besturen*: welke organisatie is transparant, hoe zorg je dat managementvaardigheden zijn verworven, stel je bovenschoolse directeuren aan en hoe zorg je ervoor dat onderwijskundige plannen door de schoolleiders worden onderbouwd met een financiële paragraaf? De onderwijskundige visie en het financiële aspect komen zo bij elkaar. >>

### Succesfactoren

Er is in 2004 en 2005 onderzoek gedaan naar de meest genoemde succesfactoren bij de pilotscholen.

In 2004 zijn als succesfactoren genoemd:

- > draagvlak bij de scholen;
- > zelfstandig beleidsvoerend vermogen;
- > in orde zijn van de eigen administratieve organisatie;
- > ondersteuning door het administratiekantoor;
- > intern aanwezige kennis.

In 2005, na een jaar pilotervaring, blijkt dat andere succesfactoren worden genoemd:

- > intern aanwezige kennis;
- > kennis en competenties van bovenschools management;
- > draagvlak bij de scholen;
- > bereidheid lumpsum beleidsrijk in te voeren;
- > kennis bij de directeurs van de scholen.

*‘Monica van der Hoff meent dat de achterstand bij de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad niet alleen door lumpsum wordt veroorzaakt.’*

In het laatste jaar zal speciale aandacht zijn voor de administratieve organisatie, het samenspel tussen de administratiekantoren en de besturen/het management. Ook zal in het kader van de begroting aandacht zijn voor het anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Daarvoor is het nodig dat die ontwikkelingen, zoals leerlingenaantal, personeelsamenstelling e.d. in kaart worden gebracht. De communicatie tussen de verschillende spelers vraagt om aandacht. Welke bevoegdheden hebben managers, directeurs en besturen, wie mag beslissen, hoe wordt de managementinformatie georganiseerd en tot slot: wat doet het administratiekantoor, wat het management en wat het bestuur?

### Medezeggenschap

De medezeggenschap wordt ook belangrijker in het kader van lumpsum. Monica van der Hoff erkent dat medezeggenschapsraad en de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad achterblijven bij bestuur en management als het gaat om kennis.

Er is een actieplan ‘medezeggenschap’ opgesteld. Met de ouderorganisaties en de vakbonden is afgesproken dat alle (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden worden benaderd. Er kan worden ingegaan op de vragen vanuit de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad en er wordt informatie en scholing gegeven. Ook worden er ambassadeurs aangesteld die het komende jaar de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad informatie geven. De bijeenkomsten worden liefst met het management erbij gehouden.

Monica van der Hoff meent dat de achterstand bij de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad niet alleen door lumpsum wordt veroorzaakt. Vaak heeft de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad al veel moeite met het invullen van de zetels. Ook is de samenwerking tussen bestuur en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad niet altijd goed en komt de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ergens achteraan in het proces van besluitvorming. De code ‘Goed Bestuur’ zal daar hopelijk mede verandering in brengen. Daarin wordt vastgelegd hoe bestuur en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad met elkaar omgaan: hoe zuiver we zijn en hoe transparant? En natuurlijk zijn er ook goede voorbeelden.

### Tot slot

Monica van der Hoff geeft aan dat haar taak en die van haar collega's in het projectbureau er per 1 augustus 2006 opzit. De verdere ondersteuning bij de invoering van de lumpsum is dan een taak van de landelijke onderwijsorganisaties en van ondersteunende organisaties, zoals de administratiekantoren. Zij zullen dan informatie, advies en ondersteuning moeten geven. ●

## Nulmeting activa

**Dyade**  
Dienstverlening  
Onderwijs

In het juninummer van het Dyademagazine trof u als bijlage een brief over ontstane onduidelijkheid over de nulmeting aan. Hierin hebben we u bericht dat het Cfi met een formele mededeling zou komen.

Op de website van het Cfi is recent een publicatie geplaatst over het opstellen van een startbalans. In die publicatie laat het Cfi zich niet duidelijk uit over de wijze waarop u de waarde van uw activa moet bepalen.

Het Cfi adviseert u na te gaan welke activa u bezit en hoeveel u op die activa heeft afgeschreven. Op die wijze krijgt u immers een goed beeld van de waarde van de activa op uw startbalans en dat geeft u beter zicht op het tijdstip waarop u deze activa dient te vervangen.

Dyade is en blijft van mening dat de beste manier om de waarde van uw activa te bepalen, het uitvoeren van een nulmeting is. De nulmeting levert u tevens belangrijke input op voor het opstellen van een investeringsbegroting en meer algemeen het opstellen van een financiële planning.

# Tijdelijke aanstelling of een vast dienstverband?

door mr. Sherida Jurg-Smith

## Rechtbank Haarlem, Sector Kanton,

2 juni 2005

Eiser heeft naar aanleiding van een advertentie gesolliciteerd naar de functie van conciërge aan een school voor voortgezet onderwijs. Daarin staat aangegeven dat het om een vervangingsfunctie wegens ziekte gaat. Eiser heeft twee sollicitatiegesprekken gehad en is op 26 april 2004 in dienst getreden.

Bij aanvang van de dienstbetrekking is de zieke collega inmiddels overleden. Op 1 februari 2005 verneemt eiser dat zijn dienstverband niet zal worden verlengd wegens disfunctioneren. Eiser krijgt op 4 februari 2005 een beëindigingsovereenkomst voorgelegd, die hij niet ondertekent. In die beëindigingsovereenkomst staat dat partijen met ingang van 26 april 2004 een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan voor bepaalde tijd met einddatum 1 april 2005 en dat partijen besloten hebben die overeenkomst per 11 februari 2005 te beëindigen. Eiser heeft echter nimmer een akte van benoeming ontvangen. Op 7 februari 2005 meldt hij zich wegens spanningsklachten ziek en bij brief van 9 februari 2005 protesteert hij tegen de gang van zaken. Inmiddels hersteld, biedt hij zijn arbeid aan, maar de school stelt hem vrij van zijn werkzaamheden en betaalt vanaf april 2005 het loon niet meer door.

In kort geding vordert eiser betaling van het achterstallige loon over april 2005, de wettelijke verhoging en rente daarover en doorbetaling van het loon vanaf mei 2005. Daarnaast vordert hij wedertewerking. Volgens hem zou er geen sprake zijn van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Er zou namelijk nimmer over het tijdelijk karakter van het dienstverband zijn gesproken en hij zou er ook niet mee hebben ingestemd. Volgens de wet, de CAO en de jurisprudentie wordt een arbeidsovereenkomst in principe aangegaan voor onbepaalde tijd, maar als er een specifieke reden bestaat kan zij ook worden aangegaan voor bepaalde tijd. De termijn van die bepaalde tijd moet dan wel objectief bepaalbaar zijn. In dit geval is hiervan niets gebleken. Zou de akte van benoeming volledig ingevuld en tijdig zijn afgegeven, dan zou er helderheid zijn geweest over de gemaakte afspraken, maar daar deze nimmer was

afgegeven kwam dit voor rekening en risico van de school. Ook de reden van beëindiging is discutabel, daar uit niets blijkt dat eiser onvoldoende functioneert. De school heeft daarover niets aannemelijk gemaakt, terwijl eiser een handtekeningenlijst van leerlingen en leraren overlegt die hem steunen. Volgens eiser bestaat de arbeidsovereenkomst nog steeds en wil hij weer aan het werk. Hij heeft daarbij een spoedeisend belang, omdat hij niet beschikt over inkomen om in zijn levensonderhoud te voorzien.

De school betwist de vordering en voert aan dat er tijdens de sollicitatiegesprekken wel degelijk gezegd is dat het om een overeenkomst voor een jaar gaat. Dat er geen akte van benoeming is afgegeven, betreurt zij. De school legt een schriftelijke verklaring over van vier personen die bij de gesprekken aanwezig waren. In de advertentie heeft ook gestaan dat het om een functie voor bepaalde tijd gaat en omdat de zieke collega inmiddels is overleden gaat het niet meer om een vervangingsfunctie, maar om een reguliere functie welke volgens de CAO altijd voor bepaalde tijd plaatsvindt. Ook is er wel degelijk sprake van disfunctioneren.

De rechter besluit dat de school niet aannemelijk heeft gemaakt dat de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd is aangegaan. De akte van benoeming ontbreekt en ook de advertentie biedt geen steun voor het standpunt van de school. Er staat slechts dat het om een vervanging wegens ziekte gaat en niets over de tijdelijke aard van het dienstverband. Ook het feit dat de zieke collega inmiddels overleden is, maakt dat het om een reguliere functie gaat en niet meer om een vervangingsfunctie. Dat een eerste aanstelling altijd een tijdelijke is, kan volgens de rechter als beleidslijn wel juist zijn, maar in dit specifieke geval is het niet aannemelijk geworden dat dit met eiser zou zijn besproken of overeengekomen. De verklaring van de personen aanwezig bij de sollicitatie wordt als te vaag en te algemeen afgedaan. De conclusie luidt dat de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd is aangegaan. Daar deze niet rechtsgeldig zou zijn opgezegd, duurt deze nog voort en dient eiser zijn loon te ontvangen. ●

*Sherida Jurg-Smith is jurist bij Dyade Advies en werkt vanuit Dyade Ede.*

# To blog or not to blog, that's the question

In onze serie over niet alledaagse onderwerpen in het onderwijs, die het blikveld verruimen en de geest prikkelen, deze keer een relatief nieuw fenomeen op het wereldwijde web en de mogelijkheden die zij kan bieden in het onderwijs. Uw surfende reporter gebruikte de hitte van de zomer om in de koelste kamer op zoek te gaan naar de waarde van een weblog voor het onderwijs.

door René van Eijk

## Wat is een weblog?

Ik zie de vraag in uw ogen en gelukkig zijn er antwoorden. Wikipedia definieert het op zijn website als volgt: "Een weblog, of ook wel blog, is een website die regelmatig - soms meerdere keren per dag - vernieuwd wordt en waarop de geboden informatie in chronologische volgorde (op datum) wordt weergegeven." Wie een weblog bezoekt, treft dan ook op de voorpagina de recentste bijdrage(n) aan. De auteur biedt in feite een logboek van informatie die hij wil delen met zijn publiek, de bezoekers van zijn weblog. Weblogs bieden hun lezers ook veelal de mogelijkheid om - al dan niet anoniem - reacties onder de berichten te plaatsen of een reactie via een Trackback-mechanisme achter te laten. Het is het persoonlijke of juist het gespecialiseerde karakter dat weblogs interessant maakt voor bezoekers.

*'Dat wat je leest, zet je aan het denken en daarmee krijg je weer iets om over te schrijven.'*

U denkt nu natuurlijk: "Wat zou zo'n digitaal dagboek nu voor een meerwaarde hebben binnen het onderwijs?"

Laten we het net eens verder afschuimen naar antwoorden op deze vraag. Darren Kuropatwa, een leraar uit Winnipeg in Canada schrijft in een blog een antwoord aan een student die - nu het nieuwtje eraf is - vindt dat het gewoon werken blijft:

"Weet je, dat is het belangrijkste van bloggen: lezen, nadenken en schrijven. Als je even niet weet wat je

moet schrijven, dan zal je wellicht meer tijd gaan besteden aan lezen. Dat wat je leest, zet je aan het denken en daarmee krijg je weer iets om over te schrijven. Daarmee lever je weer een bijdrage aan de discussie. Een bijdrage die je nooit had kunnen maken als je niet de tijd had genomen om te lezen wat anderen al hadden geschreven; daarover na te denken en er vervolgens over te schrijven. Snap je wat ik bedoel?"

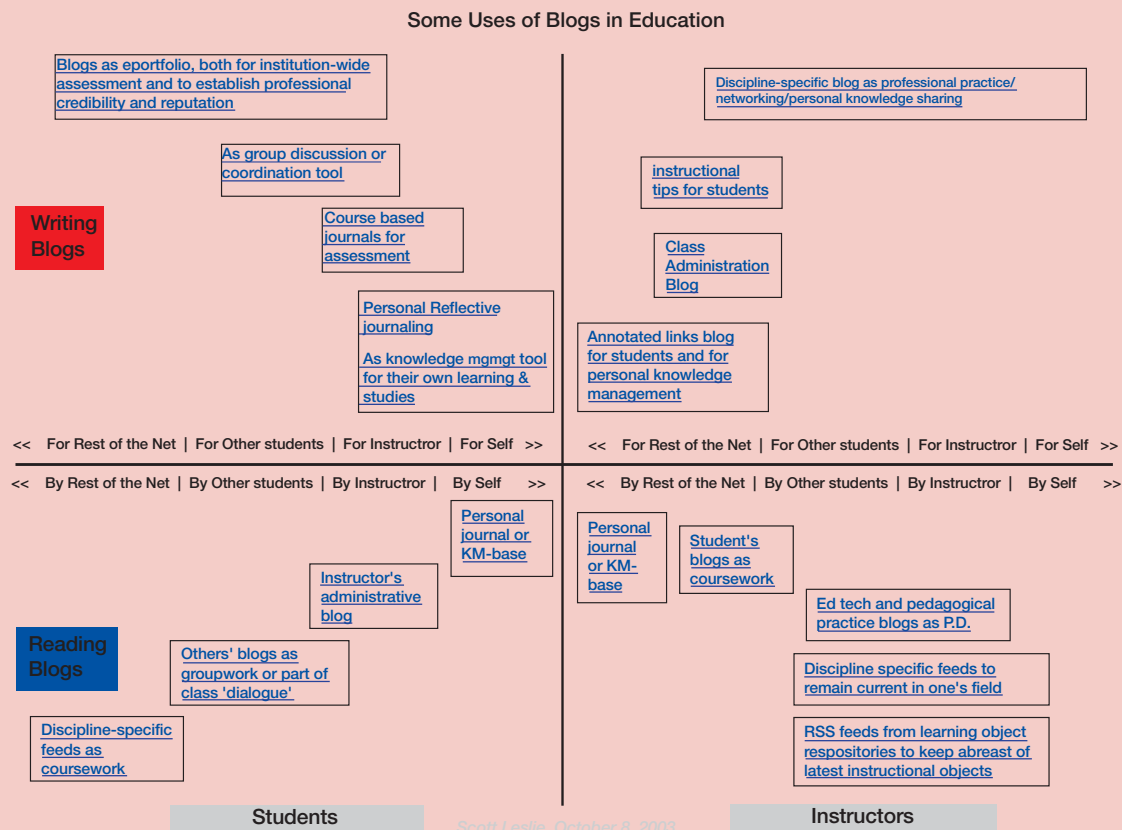
Bloggen is een interactieve bezigheid. U reageert op wat anderen schrijven nadat u dat heeft laten bezinken. Het maakt in principe niet uit waarover het gaat. U selecteert op welke berichten u wel wilt reageren en op welke niet. Overigens is het een goede gewoonte om een blog te eindigen met een vraag of een statement. Dat zet de mens aan het denken ;-).

Een opsomming wat blogs kunnen betekenen voor het (basis)onderwijs:

- > blogs als een portfolio waar kinderen zichzelf kunnen trainen in het verwoorden wat zij vinden en bedenken;
- > blogs als een discussieforum, waar kinderen leren te luisteren c.q. lezen wat anderen vinden en denken;
- > blogs als een vorm van dagboek, waar chronologisch gebeurtenissen worden beschreven;
- > blogs als een persoonlijke reflectie;
- > blogs om elkaar te helpen en/of te trainen bij specifieke leergebieden (met verwijzingen naar oplossingen en hulp op het web);
- > blogs met leertips voor kinderen (kinderen leren meer van elkaar dan van ons....);
- > blogs als een interactief medium tussen leerkracht en leerling;
- > blogs om een groepsproces in te verwoorden;
- > blogs om de te behandelen leerstof op een andere wijze aan te bieden;
- > etc.

Bloggen is niet van vandaag of gisteren, maar echt oud is het ook niet. De afgelopen vijf jaar is bloggen geëvolueerd vanuit een nagenoeg niets tot een belangrijke en invloedrijke sociaal culturele kracht. Recent onderzoek wijst uit dat er wereldwijd zo ongeveer 10 miljoen bloggers actief zijn. 90% van hen is tussen de dertien en dertig jaar oud. Hoe dat zo snel kan gebeuren? Welk effect heeft dit op de hersens van de blogger? We gaan even de diepte in.

Op een Engelse site vond ik dit overzicht. Hoewel niet echt van toepassing voor het primair onderwijs, geeft het wel inzicht in de mogelijkheden van bloggen:



### “Neurons that fire together, wire together.”

Ten diepste betekent deze uitspraak dat onze mentale activiteiten daadwerkelijk veranderingen teweeg brengen in de structuur van onze hersenen - niet alleen wat we denken, maar net zo goed hoe we denken. Als we vervolgens bedenken dat denken onze hersenen verandert, kunnen we ons natuurlijk tegelijk afvragen wat er gebeurt als zo'n grote groep mensen hun hersens op een andere wijze gaat gebruiken. Welk effect heeft dat op denkpatronen en op de structuur van de hersenen en het functioneren van de hersenen. Nieuw empirisch onderzoek levert enkele voorzichtig geformuleerde aannames op, die op z'n zachts gezegd prikkelend zijn:

#### 1. *Bloggen kan het kritisch en analytisch denken bevorderen.*

De beste blogs barsten van de ideeën en bevorderen actieve uitwisseling van gedachten en kritiek. Omdat het in blogs primair om tekst draait, moeten bloggers schrijven en de bezoekers lezen. Dat bevordert kritisch denken. Onderzoek wijst uit dat we kritischer denken als we lezen, dan wanneer we kijken (naar de tv bijvoorbeeld).

#### 2. *Bloggen kan een krachtige bron zijn voor creatief, intuïtief en associatief denken.*

Om populair te blijven bij de lezers, moeten blogs regelmatig geupdate worden. Deze constante vraag naar materiaal bevordert een vorm van hardop denken, waarbij via associaties en onverwachte overstapjes ideeën een vorm krijgen die via de traditionele wijze van denken niet of veel minder makkelijk ontstaat.

#### 3. *Bloggen bevordert analogisch denken.*

Recent internationaal onderzoek toont aan dat studenten een achterstand hebben opgelopen op het gebied van probleemoplossend en kritisch denken ten opzichte van studenten die actief bezig zijn met het lezen van vooraanstaande filosofen, wetenschappers en denkers. Natuurlijk speelt het aanbod van leermethodes op dit gebied een rol en kan er op dat gebied winst te maken zijn. Door middel van een blog snel reageren op wat is gezegd en welke vragen zijn opgeworpen scherpt echter de geest.

#### 4. *Bloggen is een krachtig medium om informatie kwalitatief op een hoger peil te brengen (met een telkens groter wordende toegankelijkheid).*

Blogs zorgen ervoor dat veel feiten en argumenten met elkaar verbonden kunnen worden. Daarmee kunnen zij dieper op kwesties ingaan en meer verbanden leggen. Als gevolg daarvan kunnen de nieuwe bronnen weer zaad opleveren voor nieuwe creatieve projecten.

>>

5. *Bloggen combineert het beste van reflectie (in je eentje) en sociale interactie.* Onderzoek wijst uit dat de grootste uitvindingen in eenzaamheid hebben plaatsgevonden (66%). Toch blijkt uit ander wetenschappelijk onderzoek dat de beste resultaten bereikt worden als mensen in brainstormsessies met elkaar aan de gang gaan en in discussie met intellectueel gelijkgestemden. Zo verbindt bloggen 'werken in je eentje' met 'werken met z'n allen'. Bloggers kunnen zelf kiezen wanneer ze hun plannen posten en kunnen vervolgens snel reacties krijgen. Die respons kan weer totale nieuwe gezichtspunten tot gevolg hebben.

De voorzichtige conclusie mag getrokken worden: bloggen kan goed zijn voor onze hersenen. Het heeft een enorm potentieel voor het onderwijs en het kan de wijze waarop wij communiceren en onze creatieve ideeën delen naar een totaal ander niveau tillen.

De Amerikaanse onderwijsprofessional Henry Farrell noemt op internetmagazine in zijn artikel 'Crooked Timber' de vijf belangrijkste toepassingen voor weblogs in het onderwijs:

1. *Ter vervanging van een bestaande webpagina.*  
Omdat weblogs zo makkelijk te onderhouden zijn, geven steeds meer leerkrachten er de voorkeur aan op hun weblog roosters, opdrachten en mededelingen te publiceren.
2. *Publiceren van aanvullende informatie.*  
Leerkrachten bieden hun leerlingen via hun weblog achtergrondinformatie, interessante links en eigen werk aan.
3. *Discussie.*  
Leerlingen discussiëren over door de leerkracht opgeworpen vragen. De leerkracht kan desgewenst volgen welke leerlingen het beste participeren en hoe de leerlingen zich ontwikkelen.
4. *Publiceren van werk van leerlingen.*  
Door alle leerlingen van een bepaalde groep toegang te geven tot een 'groepsweblog', kan er een levendige uitwisseling ontstaan van samenvattingen en eigen werk en kunnen leerlingen elkaar beoordelen.
5. *Leerlingen zelf een weblog laten bijhouden.*  
Dit is volgens Farrell de meest uitdagende en interessante toepassing van weblogs. Door leerlingen als onderdeel van een vak een weblog te laten bijhouden over het onderwerp, worden ze gedwongen hun gedachten duidelijk onder woorden te brengen. En bovendien kunnen ze elkaar feedback geven.

Ik zie de wenkbrauwen fronsen en ik zie ogen verbaasd en benieuwd naar dit papier kijken. En ik zie mogelijkheden. En ik niet alleen.

Margreet van de Berg is iemand die sinds jaar en dag bezig is met kennisontwikkeling en ICT. Zij houdt ook een weblog bij en ergens in februari schreef zij: "Een weblog in het onderwijs kan op vele manieren gebruikt worden. De doelstellingen voor het inzetten van een weblog kunnen heel divers zijn: leerlingen kunnen via een weblog leren informatie te verwerven, verwerken en te presenteren, ze leren communiceren, maar het weblog kan ook gebruikt worden om het onderwijs adaptiever te maken. En omdat het weblog anderen de mogelijkheid biedt om te reageren, kunnen kinderen ook weer leren van de feedback die ze krijgen.

Zo kan de leerkracht zelf een weblog maken en gebruiken ter ondersteuning van de lessen, bijvoorbeeld om (extra) opdrachten te geven aan leerlingen die zelfstandig daarmee aan de slag gaan. In het voortgezet onderwijs loopt op dit moment een experiment waarbij een weblog wordt ingezet ter ondersteuning van de wiskundelessen. In het weblog wordt een probleem gegeven en de leerlingen krijgen stap voor stap tips hoe ze het probleem kunnen oplossen. Ze posten hun oplossing als reactie op de post van de docent. Als iedereen (of elk groepje) heeft gereageerd, geeft de docent weer een nieuwe tip om nog een stapje verder te komen. Gebleken is dat deze manier van werken de leerlingen erg aanspreekt. Tussen hun andere computeractiviteiten in vinden ze het leuk om even het 'wiskundeweblog' te bezoeken en te reageren. Voordelen voor de docent is dat er minder contacturen nodig zijn en dat hij een goed inzicht krijgt in de denkstrategieën van de leerlingen. Op deze manier kan een weblog natuurlijk voor alle vakken ingezet worden, maar je kunt er ook verrijkingsstof in kwijt voor leerlingen die snel klaar zijn met de lesstof en graag nog iets extra's te doen hebben.

Een andere manier om een weblog te gebruiken is als communicatiemiddel vanuit de kinderen naar de ouders (bijvoorbeeld elke dag wordt door een leerling een stukje geschreven), maar ook kan een weblog gebruikt worden om te communiceren met een andere school (bijvoorbeeld voor/met de leerlingen die net door zijn gestroomd naar het voortgezet onderwijs). Je kunt ook een samenwerking beginnen met bijvoorbeeld een groep ouderen in de wijk (er zijn in veel plaatsen speciale cursussen voor ouderen) die je via het weblog kunt vragen naar hun ervaringen, jeugdherinneringen etc.

Een weblog kan ook gebruikt worden als een middel om te reflecteren: het weblog wordt dan gebruikt als een portfolio waarin de kinderen zelf vertellen wat ze hebben gedaan en geleerd. De leerkracht kan naar aanleiding van wat vermeld wordt vragen stellen, maar ook de andere kinderen uit de klas kan gevraagd worden (eventueel per groepje) om commentaar te geven op elkaars weblog. Zo leren kinderen om kritisch te kijken naar zichzelf en naar anderen."

Ik weet het zeker: bloggen is een manier van leren met toekomst. Want zeg nu zelf: u had toch graag direct op dit schrijven willen reageren? ●

Met dank aan al die fanatieke bloggers die stukjes en beetjes aangeleverd hebben en vooral dank aan Elke Das, die mij in eerste instantie aan het denken (en het bloggen) zette.



# Wel of geen BTW in rekening brengen?

Het afgelopen jaar hebben diverse schoolbesturen een naheffingsaanslag voor BTW gekregen. De BTW-regels zijn kennelijk niet voor iedereen even duidelijk. Dat is niet vreemd. Wie zich erin verdiept, ziet soms door de bomen het bos niet meer. Wanneer zijn leveringen en diensten vrijgesteld van BTW en wanneer niet? Welke uitzonderingen gelden voor het onderwijs? Kortom, het is hoog tijd om het één en ander eens op een rij te zetten.

door Martien Korssen

Elke organisatie is voor zijn prestaties in principe BTW-plichtig. Dat wil zeggen dat de organisatie over zijn ontvangsten BTW moet afdragen aan de fiscus. BTW die betaald is, bijvoorbeeld op aankopen, kan weer van de fiscus worden teruggevraagd. Voor bepaalde prestaties kunnen echter BTW-vrijstellingen gelden. Organisaties brengen over deze vrijgestelde prestaties geen BTW in rekening bij hun afnemers. Dat betekent ook dat het niet aan de fiscus hoeft te worden afgedragen. Daar staat tegenover dat betaalde BTW dan ook niet kan worden teruggevraagd.

Elke organisatie is verantwoordelijk voor de juiste toepassing van de BTW-regels. Zij moet zelf berekenen hoeveel BTW aan de fiscus moet worden afgedragen. De Belastingdienst controleert achteraf of

dit op een goede manier is gedaan. Als er fouten zijn gemaakt, kan dit leiden tot een naheffingsaanslag. Diverse schoolbesturen zijn hier het afgelopen jaar mee geconfronteerd. En dat is vooral te wijten aan de onduidelijkheden die er bestaan rondom de BTW. Zo is het geven van wettelijk geregeld onderwijs, inclusief de examinering, vrijgesteld van BTW. Dat geldt van het basisonderwijs tot en met het hoger onderwijs, ook als dat wordt verzorgd door een zelfstandig ondernemer. Op zich lijkt dit dus eenvoudig. Er zijn echter ook prestaties waar onderwijzend Nederland mee te maken heeft, waar wel BTW over moet worden afgerekend. En om het ingewikkelder te maken, bestaan er ook nog prestaties die facultatief zijn. Dat wil zeggen dat die naar keuze met BTW kunnen worden aangeboden. Bij dit artikel treft u kaders aan waarin de prestaties op onderwijsgebied gerubriceerd zijn. Wij hebben daarbij getracht zo volledig mogelijk te zijn. Wij kunnen niet uitsluiten dat bij sommige onderwijsinstaties nog andere aspecten aan de orde zijn die niet in de kaders worden vermeld. Mocht u daar nadere informatie over wensen, dan kunt u uiteraard altijd contact opnemen met de Belastingdienst.

## Naheffingen

De naheffingen waar een aantal schoolbesturen de laatste tijd mee is geconfronteerd, hebben vooral betrekking op detachering van personeel waarover geen BTW is afgedragen. In tegenstelling tot wat algemeen gedacht wordt, is detachering van personeel ook in het onderwijs niet vrijgesteld van omzetbelasting. Er moet daarover dus wel BTW worden afgedragen aan de fiscus.

Toch is er op dit gebied enige ruimte. Als twee of meer schoolbesturen een werknemer bij alle scholen werkzaamheden willen laten verrichten, is dat mogelijk zonder BTW in rekening te brengen. De werknemer moet dan bij één school worden aangesteld, terwijl de andere scholen vastleggen dat zij de kosten van deze werknemer verdelen. De kosten moeten dan worden gemaakt ten behoeve van deze scholen en in eerste instantie door één van hen worden betaald. Bovendien moet er een verdeelsleutel worden vastgesteld voor alle betrokken scholen. Als echter de kosten worden doorberekend op basis van verrichte werkzaamheden, bijvoorbeeld het aantal op een bepaalde school gedraaide uren, dan is niet aan de uitgangspunten voldaan en moet er dus BTW in rekening worden gebracht.

## Vrijstelling voor wettelijk geregeld onderwijs

Een van de toegestane BTW-vrijstellingen is die voor het geven van wettelijk geregeld onderwijs, inclusief de examinering. Tevens zijn vrijgesteld:

- > Algemeen vormend onderwijs ontleend aan het wettelijk geregeld onderwijs, ook gegeven door particuliere instellingen die (gedeelten van) het reguliere onderwijs geven, ook al vallen ze niet onder de wettelijke onderwijsinspectie.
- > Beroepsopleidingen, waaronder bijscholing en cursussen gericht op een (toekomstige) werkkring en congressen, seminars en symposia waarbij het overdragen van kennis en/of vaardigheden met betrekking tot het functioneren van personen in een (toekomstige) werkkring voorop staat, ook gegeven door particuliere instellingen die (gedeelten van) het reguliere onderwijs geven, ook al vallen ze niet onder de wettelijke onderwijsinspectie.
- > Vakinhoudelijke en (naar keuze) niet-vakinhoudelijke (bij)lessen, huiswerk- en/of studiebegeleiding in het kader van het wettelijk geregeld onderwijs, ook verzorgd door ondernemers.
- > De verhuur of verkoop door scholen van schoolboeken die noodzakelijk zijn voor het volgen van het onderwijs, waarbij die verhuur of verkoop moet plaatsvinden in het kader van het door die scholen verstrekte BTW-vrijgestelde onderwijs.
- > Onder de BTW-vrijstelling valt ook het contractonderwijs door reguliere onderwijsinstellingen, waarvoor kostendekkende tarieven in rekening worden gebracht.
- > Verwant hieraan is de vrijstelling voor het door een derde docent voor een onderwijsinstelling verzorgd (deel van het) onderwijs, wanneer de ene partij zich aan de andere partij verbindt tot het geven van onderwijs en daarvoor ook de verantwoordelijkheid neemt.
- > Door zelfstandigen verzorgde remedial teaching in directe samenhang met het vrijgestelde primair en voortgezet onderwijs - dus remedial teaching die zoveel mogelijk aansluit bij de leerstof -, waarbij de remedial teacher nauw samenwerkt met de docenten van de betrokken leerling. Daarbij moet de remedial teaching in hoofdzaak bedoeld zijn om leerachterstanden en leerproblemen te behandelen die bijvoorbeeld het gevolg zijn van dyslexie, ADHD en motorische stoornissen en van daarmee samenhangende emotionele en gedragsproblemen bij leerlingen. De diagnosticering hiervan moet plaatsvinden via tests die worden afgenomen door daartoe bevoegde (ontwikkelings)psychologen en orthopedagogen met specifieke aantekening.

Tot slot nog even aandacht voor georganiseerd overleg (GO) en vakbondswerk. Er hoeft namelijk geen BTW betaald te worden wanneer een personeelslid gedurende langere tijd buitengewoon verlof wordt verleend voor GO of vakbondswerk.

In de overeenkomst tussen school en vakorganisatie over de vergoeding voor de vervanging, moet worden verwezen naar de Regeling GO- en vakbondsfaciliteiten en naar de bepalingen in de decentrale CAO op grond waarvan het bevoegd gezag verplicht is (onder voorwaarden) personeel voor GO- en vakbondswerkzaamheden buitengewoon verlof te verlenen. De tweede voorwaarde is dat de school de vergoeding voor de kosten van vervanging die de school van de vakorganisatie ontvangt, gebruikt voor de fysieke vervanging van het personeelslid aan wie buitengewoon verlof voor GO- en vakbondswerkzaamheden is verleend. ●



### Niet BTW-vrijgesteld

Voor de volgende producten en diensten geldt geen BTW-vrijstelling:

- > Software en computerservices, digitaal aangeleverde informatie en diensten van wetenschappelijke en educatieve aard en pakketten die bestaan uit een lesboek plus cassettebandje of iets dergelijks.
- > Diensten en goederenleveringen die dienstbaar zijn aan het onderwijs, zoals het geven van advies over het onderwijs, het organiseren van cursussen en onderwijsondersteunende diensten, het uitlenen van personeel (detachering).

### Facultatief

Cursussen gericht op een (toekomstige) werkring kunnen naar keuze ook BTW-plichtig worden aangeboden. Dat kan voordelig zijn wanneer de afnemers commerciële ondernemers zijn.

### Overige punten

- > BTW-vrijgesteld is de tussenschoolse opvang als bedoeld in de Wet kinderopvang door een ondernemer die voldoet aan de in en krachtens hoofdstuk 3 van die wet gestelde regels.
- > Subsidies zijn in veel gevallen vrijgesteld. Een subsidie valt wel onder de BTW als de subsidie (die overigens forfaitair kan zijn) specifiek aan het gesubsidieerde orgaan wordt betaald om een bepaald goed te leveren of een bepaalde dienst te verrichten en wanneer kopers van het goed of ontvangers van de dienst elk afzonderlijk voordeel uit de subsidie halen.
- > Als een school buiten schooltijd bijvoorbeeld de gymzaal verhuurt, hoeft daarover geen BTW in rekening te worden gebracht. Maar als de huurder erom vraagt, kón dat onder bepaalde voorwaarden wel.
- > Als een school zelf een kantine exploiteert, is deze exploitatie onder bepaalde voorwaarden in beginsel BTW-vrijgesteld. Maar over de verkoopopbrengst moet in ieder geval BTW worden afgedragen, indien die opbrengst méér dan € 68.067,- per jaar bedraagt. Wanneer de kantine-exploitatie is uitbesteed en het exploitatierisico bij de school ligt, is de school - dus niet de exploitant - verantwoordelijk voor de BTW-afdracht.
- > De BTW-vrijstelling voor medische dienstverlening is onlangs gewijzigd. Nader vastgelegd is welke diensten een Arbo-dienst BTW-vrijgesteld kan leveren en welke dienstverlening BTW-belast is.
- > Interactief onderwijs (E-learning) is BTW-vrijgesteld, wanneer internet alleen wordt gebruikt als communicatiemiddel tussen leraar en student. Geautomatiseerd onderwijs dat uitsluitend via internet kan worden verstrekt (met inbegrip van virtuele klaslokalen) is commerciële dienstverlening en dus BTW-plichtig.

# Overzicht directeurenochtenden primair onderwijs schooljaar 2005/2006

De directeurenochtenden staan dit schooljaar in het teken van lumpsum. We willen zo actueel mogelijk inspelen op de ontwikkelingen die dit jaar op de rol staan. Om die reden hebben we alleen het programma van de eerste twee ochtenden al vastgesteld. Voor de laatste twee zijn alle mogelijkheden nog open, maar in ieder geval zullen we inspelen op de actuele problemen van dat moment. Het gaat om de problemen die u ervaart. U kunt daarom ook zelf het verzoek doen om zaken op die ochtenden aan de orde te stellen.

*Tijd: 9.30 – 12.00 uur (een aansluitende lunch is facultatief)*

Vestiging	Datum	Locatie	Onderwerpen
Ede	07-09-05	Dyade Ede	Financieel beleid in relatie tot lumpsum
Amersfoort	08-09-05	Van der Valk, Leusden	
Alkmaar	14-09-05	Dyade Alkmaar	
Aalsmeer	15-09-05	Het Trefpunt, Nieuw Venneep	
Rotterdam	21-09-05	Dyade Rotterdam	
Alkmaar	16-11-05	Dyade Alkmaar	Bestuursformatieplan / personeelsbegroting
Aalsmeer	17-11-05	Het Trefpunt, Nieuw Venneep	
Rotterdam	23-11-05	Dyade Rotterdam	
Ede	23-11-05	Dyade Ede	
Amersfoort	01-12-05	Van der Valk, Leusden	
Alkmaar	08-02-06	Dyade Alkmaar	
Rotterdam	15-02-06	Dyade Rotterdam	
Amersfoort	16-02-06	Van der Valk, Leusden	
Aalsmeer	16-02-06	Het Trefpunt, Nieuw Venneep	
Ede	01-03-06	Dyade Ede	
Ede	12-04-06	Dyade Ede	
Amersfoort	13-04-06	Van der Valk, Leusden	
Rotterdam	19-04-06	Dyade Rotterdam	
Aalsmeer	20-04-06	Het Trefpunt, Nieuw Venneep	
Alkmaar	26-04-06	Dyade Alkmaar	

Aanmelding Dyadevestiging	Adres	Telefoon	Fax	Contactpersoon
Aalsmeer/Alkmaar	Postbus 111 1430 AC Aalsmeer	(0297) 38 82 88	(0297) 38 82 99	mw. J. Murtas
Amersfoort	Postbus 1402 3800 BK Amersfoort	(033) 469 82 00	(033) 461 28 49	mw. T. van de Bunt
Ede	Postbus 8040 6710 AA Ede	(0318) 67 51 11	(0318) 62 23 63	mw. M. Drost
Rotterdam	Postbus 1080 3000 BB Rotterdam	(010) 413 29 00	(010) 414 72 27	mw. L. Laurijssens-Gaasenbeek

# Kibbeling en uw liquiditeitsbegroting?



Kent u dat? Na een week hard werken op zaterdagochtend samen de stad in. Een mooi moment om eens over de markt te slenteren en de geur op te snuiven van allerlei verrukkelijke etenswaar. Zo gebeurde het dat uw redacteur een portie kibbeling bestelde. Toen ik de gevraagde € 3,- opzocht, kwam ik tot mijn grote schrik tot de ontdekking dat ik geen cash bij me had. En pinnen is er op de markt niet bij...

door Rinus Welleman

Daar stond ik dan, de verbaasde blikken van hongerige mensen en de marktkoopman op mij gericht. Een genante vertoning. Natuurlijk heb ik genoeg geld op mijn rekeningen en natuurlijk heb ik een overwaarde op mijn huis en natuurlijk... maar dat helpt me niet! Uiteindelijk redde de marktkoopman mij door te roepen "krijg ik het volgende week wel van u". Wat mij overkwam is nu precies wat u in uw organisatie kunt voorkomen door een ordentelijke liquiditeitsbegroting op te stellen. Dit artikel gaat in op het belang en de techniek van de liquiditeitsbegroting.

## Bekostigingsritme en liquiditeit

Het ministerie van OCW heeft onlangs het betaalritme onder lumpsum bekendgemaakt. In sommige maanden, bijvoorbeeld mei voor het vakantiegeld, krijgt u meer geld. Het ministerie heeft er dus al zoveel mogelijk rekening mee gehouden dat u in sommige maanden meer en in andere maanden minder geld uitgeeft. Waar het bij een liquiditeitsbegroting nu om gaat, is dat u voor uw specifieke situatie kijkt of uitgaven over het jaar heen in evenwicht zijn met de inkomsten. Als dit klopt, merkt u in feite niet dat u ooit een liquiditeitsbegroting heeft gemaakt. Echter; als u geld tekort komt, zou u de geur van kibbeling al weer kunnen ruiken!

## De techniek

U kunt een liquiditeitsbegroting het beste maken voor een kalenderjaar. Het gaat erom dat u altijd voldoende cash (liquide middelen) hebt. Stel, u kiest voor kalenderjaar. Dan moet u zich twee vragen stellen:

1. Hoeveel geld komt er in een maand binnen?
2. Hoeveel geld geeft u in de desbetreffende maand uit?

Er zijn drie situaties mogelijk:

1. De uitgaven zijn in balans met de inkomsten: geen probleem.
2. De uitgaven zijn lager dan de inkomsten: u heeft in deze maand een batig saldo, dit geld is beschikbaar voor maanden waarin u tekort komt.
3. De uitgaven zijn hoger dan de inkomsten: u spreekt uw saldo aan van de maand waarin u wat overhield. So far, so good ....

## Nu de praktijk

U geeft in een maand meer uit dan er aan geld binnenkomt en er is (nog) geen saldo over. Het laatste wat u wilt, is het stoppen van de salarisbetalingen. Als u inmiddels geen kibbeling meer ruikt, dan klopt dit; immers de marktkoopman die de kibbeling dan maar weggeeft, is allang niet meer aanwezig. U zult het dus zelf op moeten lossen, waarbij u zich moet realiseren dat een oplossing u in de regel altijd geld (rente) zal kosten. Voorkomen is dus beter dan genezen en dat is nu precies het belang van een goede liquiditeitsbegroting.

Er blijven dan in principe twee mogelijkheden over:

1. U gaat afspraken maken met uw toeleveranciers; wellicht kunt u sommige facturen later betalen of is gespreide betaling mogelijk.
2. U neemt contact op met uw bank of een andere financiële instelling om tijdelijk extra liquide middelen aan te trekken.

## Onvoorziene uitgaven

Natuurlijk komt het voor dat u opeens een onvoorziene uitgave moet doen. Het is dan ook verstandig om in uw liquiditeitsbegroting rekening te houden met onvoorziene uitgaven en hiervoor al vanaf januari geld te reserveren.

Dyade heeft een aantal ervaren financieel adviseurs in dienst die op beleidsmatig niveau de vertaalslag kunnen maken van uw eigen onderwijskundige doelstellingen naar de financiële consequenties. Lumpsum geeft u meer vrijheid om uw financiële middelen af te stemmen op uw ambities, maar geeft u ook meer verantwoordelijkheid. Om uw verantwoordelijkheid op een verantwoorde wijze in te vullen, kunnen onze financieel adviseurs u ondersteunen bij het opstellen van een liquiditeitsbegroting.



## N Nieuwe gewichtenregeling

Minister Maria van der Hoeven heeft haar plannen voor de nieuwe gewichtenregeling, na overleg met de onderwijsorganisaties iets herzien. Het gewicht 0,3 (ouders met maximaal vmbo) is gelijk gebleven. Het gewicht 1,2 is nu 1,3 (ouders met maximaal basisonderwijs). Het gewicht 2,4 vervalt voorlopig.

De invoering gebeurt vanaf 2007 gefaseerd: eerst zijn de nieuwe leerlingen aan de beurt voor de nieuwe gewichten en daarna per twee jaargroepen. Dus in vier jaar krijgen alle leerlingen gewichten volgens de nieuwe criteria.

Het plafond van 80% blijft, maar is geen toelatingsbeperking voor het aantal leerlingen dat een gewicht heeft.

De taaltoets is voorlopig van de baan als bekostigingsindicator. Het geld dat wordt uitgespaard gaat nu naar de scholen die als gevolg van de maatregelen erop achteruitgaan. De taaltoets komt wel beschikbaar (in pilots) als pedagogisch didactisch instrument.

Na het zomerreces wil de Kamer nogmaals met de minister spreken over het achterstandenbeleid en de gewichtenregeling. In de Kamer vinden de plannen steun bij VVD en CDA, de oppositie is tegen. D66 wil zich uitspreken als de nieuwe berekeningen voorhanden zijn op basis van de gewijzigde plannen.



## W Werkgeversvereniging Primair Onderwijs opgericht

Onlangs hebben de vier onderwijsorganisaties VOS/ABB, Besturenraad, Bond KBO en VBS de Werkgeversvereniging voor Primair Onderwijs (WvPO) opgericht. Deze vereniging wil de collectieve werkgeversbelangen in de sector primair onderwijs behartigen. De WvPO is het antwoord van de werkgevers op de autonomievergroting en decentralisatie van de werkgeversbevoegdheden naar de individuele schoolbesturen. De WvPO wil het werkgeverschap van de schoolbesturen in het primair onderwijs versterken en streeft naar een CAO met kaderstellende afspraken en facultatieve modeluitwerkingen, die de schoolbesturen ondersteunen om eigentijds werkgeverschap goed vorm te geven.

### Reactie van de AVS op dit bericht:

De oprichting is een reactie op het voornemen van de AVS (Algemene Vereniging van Schoolleiders) om zich verder te profileren. De AVS wenst, namens haar leden (5.000 schoolleiders en -managers), dat alle onderwijsinstellingen in het primair onderwijs rechtstreeks lid kunnen worden van een nieuw in te richten sectororganisatie. In de meeste sectoren in Nederland is een dergelijke sectororganisatie al lang gemeengoed.



## V Vierdaagse lesweek

Een meerderheid van de Tweede Kamer en minister Maria van der Hoeven kunnen zich vinden in het voorstel van de PvdA om scholen in het primair onderwijs slechts zeven keer per jaar een vierdaagse lesweek te laten invoeren. Voorwaarde is wel dat deze weken goed over het jaar zijn gespreid en dat er goede afspraken met de ouders worden gemaakt.



## S Sociale vorming in het onderwijs

De Onderwijsraad heeft een advies uitgebracht: 'Sociale vorming en sociale netwerken in het onderwijs'. Daarin staat dat scholen intensiever contact met de ouders moeten hebben en de leerlingen onderling meer steun aan elkaar moeten geven.

Aanleiding voor het advies waren de berichten over jongeren die overlast veroorzaken in het onderwijs, bijvoorbeeld in de vorm van dreigementen en geweld. De raad adviseert de scholen om zo vroeg mogelijk structureel contact met de ouders op te bouwen. Daarnaast moet de school het contact tussen de ouders onderling versterken. Ook moet de school meer te weten komen over de wereld waarin de jongeren leven, omdat jongeren belangrijk zijn voor elkaar en elkaar vaak steun en advies geven. Zelf problemen oplossen is ook belangrijk. Dit kan met bijvoorbeeld 'peer coaching'. Scholen dienen beter op de hoogte te zijn van de wettelijke mogelijkheden die zij hebben om leerlingen die problemen veroorzaken met extra begeleiding in speciale groepen te plaatsen. Scholen kunnen dit als voorwaarde stellen bij de inschrijving. Gemeenten zouden meer moeten overleggen met de schoolbesturen over meer laagdrempelige opvoedingsondersteuning als onderdeel van lokaal jeugdbeleid. De minister zal in het volgend schooljaar geld beschikbaar stellen voor leerlingbegeleiding, die deels zou moeten worden ingezet voor de versterking van de oudercontacten.



## A Anti-pestbeleid

Op basisscholen waar gewerkt wordt met een anti-pestbeleid neemt het aantal kinderen dat gepest wordt af. Dit wijst onderzoek van Minne Fekkes van TNO Kwaliteit van Leven uit.

Nog steeds zegt ruim 16% van de kinderen van 9 tot 11 jaar geregeld gepest te worden, terwijl 5,5% zegt zelf te pesten. Pesten heeft veel gevolgen voor kinderen. Gepeste kinderen hebben vaker last van hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen, vermoeidheid en depressie.

Onderdelen van het anti-pestbeleid zijn het invullen van een vragenlijst om het pesten onder de leerlingen te meten, duidelijke afspraken met leerlingen hoe met elkaar om te gaan, een goed toezicht op het schoolplein en het betrekken van de ouders. Het onderzoek laat zien, dat het aantal leerlingen dat wordt gepest op de interventiescholen afneemt, maar dat dit weer toeneemt als er wordt gestopt met anti-pestactiviteiten.

## Vervanging en bekostiging

### 1 *Wordt vervanging tijdens de herfst-, kerst- en paasvakantie in het primair onderwijs door het Vervangingsfonds bekostigd?*

Dat is afhankelijk van de feitelijke situatie en de met de vervanger bij aanstelling gemaakte afspraken. Wanneer sprake is van een doorlopende vervanging, dan kan de vervanger - tenzij anders is overeengekomen - ook tijdens de vakantie worden betaald. Is echter vóór de vakantie reeds bekend dat de afwezige na de vakantie het werk gaat hervatten, dan kan gedurende de vakantie geen bekostiging ten laste van het Vervangingsfonds plaatsvinden.

### 2 *Soms blijkt dat een vervanger in het verleden te laag is ingeschaald. Kan dan nog met terugwerkende kracht een nadeclaratie worden ingediend?*

Nee. In de regelgeving van het Vervangingsfonds is vastgelegd dat declaratie van kosten plaats dient te vinden binnen drie maanden na afloop van de maand waarop die declaratie betrekking heeft. Na het verstrijken van deze termijn vervalt de aanspraak op bekostiging, tenzij er naar het oordeel van het bestuur sprake is van buitengewone feiten of omstandigheden. De termijn van drie maanden is ook van toepassing op eventuele nadeclaraties. Vaak blijkt sprake te zijn van een te lage inschaling nadat betrokkene zich met aanvullende gegevens betreffende het arbeidsverleden bij de werkgever meldt. Deze situatie wordt door het Vervangingsfonds niet aangemerkt als een buitengewoon feit of een buitengewone omstandigheid. Een nadeclaratie buiten de termijn van drie maanden leidt dan ook niet tot een hogere vergoeding door het Vervangingsfonds.

### 3 *Een docent in het voortgezet onderwijs wordt vanaf 4 februari 2004 vervangen. Na de zomervakantie loopt de vervanging door. Krijgt de vervanger de vakantie doorbetaald?*

Conform artikel 14 van het Reglement Vervangingsfonds Voortgezet Onderwijs schooljaar 2004/2005 betaalt het Vervangingsfonds de vervangingskosten tot en met 31 juli. Conform artikel 8.1.1. CAO-voortgezet onderwijs gaat per 1 augustus 2004 de klok opnieuw lopen en bouwt de vervanger verlofaanspraak op. Per 1 augustus 2004 wordt de vervanger benoemd op eigen kosten van de werkgever. Per eerste schooldag kan de vervanging ten laste van het Vervangingsfonds worden gebracht. Pas aan het einde van de vervangingsbetrekking/schooljaar kan het bevoegd gezag door middel van de W x 1.15-formule berekenen hoeveel aanspraak van vakantieverlof de vervanger heeft opgebouwd. De nog niet gedeclareerde vakantiedagen mogen dan achteraf bij het Vervangingsfonds worden gedeclareerd (ook buiten de 3 maanden termijn).

## Zorgverzekering

### 4 *Voor wie geldt de nieuwe zorgverzekering?*

Iedereen die rechtmatig in Nederland woont of in Nederland loonbelasting betaalt, is per 1 januari 2006 verplicht een zorgverzekering af te sluiten. Er zijn maar enkele uitzonderingen: militairen in actieve dienst en mensen die principiële bezwaren hebben tegen verzekeringen (gemoedsbezwaarden).

### 5 *Hoeveel kost de nieuwe zorgverzekering?*

Dat is afhankelijk van de verzekering die u kiest en uw specifieke situatie. U gaat een vaste (nominale) premie en een inkomensafhankelijke bijdrage betalen. De nominale premie zal naar verwachting rond de € 1.100,- per jaar gaan bedragen. De precieze hoogte van de premie hangt onder meer af van de verzekering en de verzekeraar die u kiest. Een premiekorting is mogelijk als u kiest voor een eigen risico of verzekerd bent via een collectief contract. Daarnaast is iedereen, die een belastbaar inkomen heeft uit 'Werk en woning' (Box 1), voor de zorgverzekering een inkomensafhankelijke bijdrage verschuldigd. Deze bijdrage is 6,25% van het bijdraegeinkomen. Uw werkgever of uitkeringsinstantie is verplicht deze bijdrage te vergoeden. Afhankelijk van uw inkomen en dat van uw eventuele partner, kunt u in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de Belastingdienst: de zorgtoeslag.

### 6 *Wanneer kom ik in aanmerking voor zorgtoeslag?*

U komt als volwassene in aanmerking voor zorgtoeslag als:

- > U alleenstaande bent met een toetsingsinkomen tot € 25.000,- bruto. U heeft maximaal recht op € 420,- zorgtoeslag per jaar.
- > U samen met anderen een huishouden vormt en uw toetsingsinkomen maximaal € 40.000,- per jaar bedraagt. U heeft maximaal recht op € 1.200,- zorgtoeslag per jaar.

### 7 *Ik ontvang nu een tegemoetkoming ZKOO, komt deze te vervallen?*

Met ingang van 1 januari 2006 komt de tegemoetkoming ziektekosten (de ZKOO-uitkering) te vervallen. In de maand mei 2006 wordt de vergoeding voor het vierde kwartaal 2005 aan u uitbetaald.

# Het ministerie en Policy Governance

De eerste scholen gaan op vakantie en de Tweede Kamer op reces. Het ministerie wil op afstand en lanceert net als ieder zichzelf respecterend bestuur Policy Governance. We schrijven 7 juli 2005 en de website van het ministerie ronkt: "Minister Van der Hoeven zet met haar voorstellen voor governance (goed bestuur) een volgende stap op weg naar een grote mate van zelfstandigheid voor het onderwijs." Dyade kijkt en leest met u mee.

door René van Eijk

## Policy Governance

Wie heeft er niet van gehoord binnen het onderwijs? Het begrip zingt al tijden rond binnen non-profit-organisaties en daarmee dus ook het onderwijs. Het is een door de Amerikaan John Carver ontwikkeld model. Hierin is de verhouding tussen bestuur en management een continuüm, waarbij bestuur en management een gevarieerd gedragsrepertoire ter beschikking staat voor het regelen van de onderlinge verhoudingen. Binnen dat concept kan een breed gedragen beleid gecombineerd worden met een slagvaardig management en een overtuigend toezicht. Bekend hierbij is het adagium: we beschrijven wat de lagere bevoegden niet mogen en de rest mogen zij derhalve wel.

## De minister

In haar brief aan de Tweede Kamer rept zij over het volgende: "De regering wordt gevraagd een visie op de bestuurlijke verhoudingen in het onderwijs te ontwerpen en daarbij helderheid te geven over verantwoordelijkheden, kaders en doelen voor de belangrijkste actoren in het primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast is deze beleidsbrief de vervolgreactie van het kabinet op het advies 'Degelijk onderwijsbestuur' van de Onderwijsraad en een nadere uitwerking van de kabinetsreactie van april 2005 op het WRR-advies 'Bewijzen van goede dienstverlening'." En wat heeft de minister samen met haar ambtenaren uitgedokterd?

Ruimte geven, verantwoording vragen en van elkaar leren. In vijf hoofdstukken beschrijft zij hoe in haar optiek de nieuwe bestuurlijke verhoudingen moeten gaan worden, gebaseerd op de eerder genoemde principes. De beleidsnotitie gaat in op de vraag hoe de bestuurlijke verhoudingen in het onderwijsstelsel ruimte kunnen bieden aan inhoudelijke inspiratie en betrokkenheid van allen in en rondom het onderwijs: vooral de onderwijskundige professionals zullen meer ruimte moeten krijgen. Daarvoor vindt de minister het wenselijk dat deze

professionals ook rechtstreeks de maatschappelijke en politieke agenda mede kunnen bepalen. Daarnaast is een betere relatie met de maatschappelijke omgeving van belang: de afstand tussen de maatschappelijke omgeving en de onderwijsinstellingen zal overbrugd moeten worden. Tot zover de twee ambities van het ministerie van OCW in deze notitie.

## Overzicht acties: op een termijn van een jaar

De minister wil een vergroting van de ruimte en duidelijke rollen. Daarbij wil zij het beleid rond deregulering, administratieve lasten en decentralisatie van de arbeidsvoorwaarden krachtig voortzetten. Zij denkt daarbij aan de versterking van de positie van iedereen (deelnemers en professionals) door:

- > adequate regeling medezeggenschap;
- > aanscherping informatieplicht bestuur en management;
- > borging publieke verantwoording;
- > verbetermogelijkheden klachtrecht.

Voor het primair onderwijs/voortgezet onderwijs betekent dit het wettelijk vastleggen van de basisprincipes van governance:

- > scheiding toezicht en uitvoering;
- > introductie mogelijkheid Raad van Toezicht;
- > minimale taken/bevoegdheden Raad van Toezicht;
- > delegatiemogelijkheid van bestuur naar management;
- > publieke verantwoording (informatieplicht);
- > onderzoeken toepassing basisprincipes in relatie tot specifieke positie (verzelfstandigd) openbaar onderwijs.

## Wat denkt zij hiermee te bereiken?

Leerlingen, ouders en personeel komen in een betere positie ten opzichte van bestuurlijk handelen via medezeggenschap (meer initiatiefrechten; meer bevoegdheden; recht op informatie) en verbetering functioneren klachtenregeling.

## Financiële positie onderwijsinstellingen

Eén van de bijlagen is getooid met deze fijnzinnige titel. Hier maakt de minister duidelijk wat zij uit handen wil geven zolang zij het maar in de hand kan houden. Daar heeft zij natuurlijk niet helemaal ongelijk in: we werken met gemeenschapsgeld en dat mag men verantwoorden. En de overheid treedt (niet helemaal) terug. ●

Wordt vervolgd.

# Inzicht in de medezeggenschapsraad

In nog geen 100 bladzijden volledig op de hoogte zijn van de basisbeginselen financieel management in het primair onderwijs. Het lijkt bijna te mooi om waar te zijn.

Marcel Verbart tracht het kunststukje uit te halen en u de toekomst in te lumpsummen. Wij kijken kritisch het boek door.

door René van Eijk

*Dr. Frederik Smit is als senioronderzoeker werkzaam bij het ITS van de Radboud Universiteit Nijmegen en als trainer/adviseur verbonden aan het Adviescentrum Medezeggenschap Onderwijs te Utrecht.*

Een subtitel van het boek zou kunnen luiden: “Alles wat u altijd over de medezeggenschapsraad wilde weten, maar nooit durfde te vragen.” Want, laten we maar met de deur in huis vallen: het is een gedegen werk waar liefhebber en leek zich uren in kunnen verliezen. Het boek geeft een grondige voorkennis over hoe de medezeggenschapsraad ooit is ontstaan; wat eraan ten grondslag heeft gelegen.

Naast een grondige kennis van het begrippenkader biedt het boek echter meer: het geeft een praktische toelichting en informatie over zaken die voor de medezeggenschap op scholen en instellingen belangrijk zijn. Het boek gaat diep in op het gebruik van de bevoegdheden van de medezeggenschapsraad, de rol van de medezeggenschapsraad bij de beleidsvorming van het bevoegd gezag en de contacten tussen de medezeggenschapsraad en de achterban. Het boek besteedt daarnaast aandacht aan arbeidsomstandigheden, ouderparticipatie, medezeggenschap bij bijzondere omstandigheden en het gebruik van faciliteiten, de noodzaak van professionaliseren en het optimaliseren van netwerken.

Het boek is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. Achtergronden van de Wet medezeggenschap onderwijs.
2. Medezeggenschapsraad.
3. Rol van de medezeggenschapsraad bij beleidsvorming door bevoegd gezag.
4. Gebruik van bevoegdheden van de medezeggenschapsraad.
5. Medezeggenschapsraad en de achterban.
6. Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.
7. Arbeidsvoorwaarden van personeel.
8. Samenwerking tussen ouders en school.
9. ‘Nieuwe’ vormen van medezeggenschap.
10. Medezeggenschap bij bijzondere omstandigheden.
11. Voorzieningen en faciliteiten.

<b>Titel</b>	Inzicht in de medezeggenschapsraad
<b>Auteur</b>	Dr. Frederik Smit
<b>Uitgever</b>	Sdu
<b>ISBN</b>	90-12-10179-9
<b>Paperback</b>	240 bladzijden
<b>Prijs</b>	€ 18,50



De schrijver pakt de materie in elk hoofdstuk gedegen en grondig aan; geeft uitstekende inhoudelijke kennis en biedt de lezer aan het eind van elk hoofdstuk een samenvatting van het voorgaande. Het boek besluit met een aantal bijlagen waaronder de integrale wettekst.

Op de kaft van het boek rept de uitgever: “Dit boek is daarmee een onmisbaar handboek voor ieder die met medezeggenschap in het onderwijs te maken heeft. In de eerste plaats natuurlijk de (gemeenschappelijk) medezeggenschapsraadleden zelf, maar ook de directieleden en bestuurders zullen hierin veel van hun gading aantreffen.”

Daarmee is niets teveel gezegd. Het boek lijkt mij tamelijk essentieel voor alle mensen die op welke wijze dan ook met dit specifieke onderwijsfenomeen heeft te maken. Ergens linksonder op de kaft vinden we de toevoeging ‘Editie 2005’. Met een blik op de huidige ontwikkelingen staat er in de toekomst ongetwijfeld een nieuwe editie op stapel. Vanzelfsprekend zou ik haast zeggen.

Het lijkt allemaal een lofzang zonder eind, maar een klein puntje van kritiek wil ik u niet onthouden: echt makkelijk leesbaar kunt u het boek niet noemen. In zijn pogingen om uitputtend te zijn en u van alle ins en outs op de hoogte te stellen, heeft de schrijver geen boeiende roman geschreven. Niet dat dat hoeft natuurlijk. Het gaat in dit boek vooral om kennis en achtergronden. Die zijn in ruime mate voorradig en daar kunnen de verschillende geledingen hun voordeel mee doen.

Een aanrader derhalve.



# Islamitisch onderwijs in een gesprek met Said Benayad, voorzitter



Na de komst van islamitische scholen in Nederland werd de islamitische Besturenorganisatie (ISBO) opgericht. De ISBO is belangenbehartiger en vertegenwoordiger van bijna alle islamitische scholen in Nederland: 45 basisscholen en 2 middelbare scholen. ISBO was tot voor kort onderhuurder bij Dyade Nieuwegein. Sinds kort zijn ze verhuisd naar Utrecht. Om de kennismaking te vernieuwen ging Dyade op bezoek bij de voorzitter; Said Benayad.

door Hans Koster

## Wat is de achtergrond van de leerlingen en medewerkers op de islamitische scholen?

De meerderheid van de leerlingen is van Marokkaanse, Turkse, Surinaamse, Pakistaanse en Somalische komaf en heeft een islamitische achtergrond. Het overgrote deel van onze medewerkers (85%) is Nederlands en niet-moslim. Ook het management bestaat voor het grootste deel (75%) uit autochtonen en niet-moslims. Wij hebben hier nooit moeilijk over gedaan. Kwaliteit en capaciteit staan voorop en niet de etniciteit of godsdienstige achtergrond. Onze leerlingen zijn de afgelopen jaren voornamelijk gevormd door leerkrachten met blond haar en blauwe ogen. We vinden dat geen enkel probleem.

# opkomst; van de ISBO

Said Benayad (35) is in Marokko geboren.

Op tweejarige leeftijd kwam hij naar

Nederland. In Zaandam doorliep hij de

lagere school, de mavo en de MTS. Daarna

ging hij naar de HTS in Amsterdam.

Aan de Universiteit Twente studeerde hij

af in technische bedrijfskunde. Hij werkt

daar sinds 1999 als studentendecaan.

## **Biedt het islamitisch onderwijs de leerlingen meer toekomstperspectief dan het reguliere onderwijs?**

Ik denk het wel. De komende jaren zal het islamitisch onderwijs een belangrijke rol spelen in de emancipatie van moslims. Deze scholen zullen de leerlingen meer mogelijkheden tot zelfontplooiing bieden, omdat moslims hier zichzelf kunnen zijn zonder aangesproken te worden op hun identiteit. Dit is met name van groot belang in deze leeftijdsfase waarin een evenwichtige identiteitsvorming bij kinderen zo buitengewoon belangrijk is. De leerlingen zullen leren omgaan met hun religieuze identiteit binnen een seculiere samenleving, zonder zich

voor die identiteit te hoeven schamen. Het komt er op neer dat ook onze leerlingen een positief zelfbeeld ontwikkelen en een volwaardige positie binnen de maatschappij zullen innemen.

## **Islamitische scholen worden vaak in één adem genoemd met achterstand.**

Veel van onze leerlingen hebben een taalachterstand. Dat poets je niet zo maar weg. Tot voor kort hadden we OALT (Onderwijs in Allochtone Levende Talen) waarbij de moedertaal werd ingezet als ondersteuning om het Nederlands te leren. Dit is afgeschaft. De voertaal op al onze scholen is, conform de onderwijswetgeving, altijd Nederlands geweest en we zijn vanaf de start van onze scholen actief met het wegwerken van taalachterstand. Wij doen dat vanuit de achtergrond van onze islamitische leerlingen. Voor de andere 'zwarte' scholen waar de overige 96% van de allochtone kinderen heen gaat, is dat veel moeilijker. Als je onderwijsachterstanden wilt wegwerken en voorkomen moet je investeren in het islamitisch onderwijs.

Op dit moment zien we een gigantische sprong voorwaarts bij vooral Marokkaanse meisjes. Een aantal van hen schakelt in één generatie van analfabetisme bij hun ouders naar een universitaire opleiding van zichzelf. Die meisjes maken een dubbele emancipatie door: in intellectueel opzicht en als vrouw. Helaas wordt de kloof tussen hen en veel Marokkaanse jongens wel erg groot. Om door mij onbegrepen redenen zie ik meisjes soms toch weer terugvallen in een traditioneel rolpatroon. Na hun trouwen met iemand uit het thuisland worden sommigen weer onzichtbaar in het maatschappelijke verkeer. Ik heb daar nog geen verklaring voor gevonden.

## **Waar komt die hang naar het thuisland vandaan?**

Ik probeer daar zelf ook een verklaring voor te vinden. Toen de mensen uit Marokko wegtrokken bleef er in herinnering een denkbeeldige foto achter van hoe mooi en goed het was. Die foto wordt steeds mooier naarmate hij ouder wordt. Intussen gaat in het thuisland de film gewoon door, maar in hun hoofd blijft die foto. Men staat er niet bij stil dat in de thuislanden een sterke ontwikkeling gaande is, maar de herinnering blijft statisch aan het dorp van vroeger. Bij veel emigranten zie je dat vertekende beeld. Ik heb zelf dat beeld ook, maar ik weet dat het niet klopt. En daarom stel ik mijn beeld regelmatig bij door een nieuwe foto te maken. Dan blijf je realist!

## **In 2003 zijn islamitische scholen doel geweest van een uitgebreid inspectieonderzoek.**

De uitkomsten van het onderzoek waren zowel positief als negatief. Dit stemt mij zeer tevreden voor zover het de positieve zaken betreft, dit neemt niet >>

weg dat we zullen blijven werken aan de minder positieve zaken om islamitisch onderwijs te versterken. Drie aspecten uit die onderzoeken verdienen voorlopig blijvend de aandacht. Ten eerste de verstrengeling van functies: er kwamen op onze scholen dubbelfuncties voor; tegelijk bestuurslid en manager bijvoorbeeld. Wij hebben onze leden geadviseerd daarmee te stoppen. Ten tweede versterking van de bestuurlijke vaardigheden. De ISBO ontwikkelde daarom in samenwerking met andere onderwijsorganisaties een gericht cursusaanbod voor bestuurs- en directieleden van islamitische scholen om dit probleem te verhelpen. Ten derde het godsdienstonderwijs. Er was weinig geschikt lesmateriaal voor het godsdienstonderwijs dat geënt is op de Nederlandse context. Het lesmateriaal werd voornamelijk door de docenten zelf ontwikkeld. Een stuurgroep waarin o.a. de ISBO en de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) vertegenwoordigd zijn, heeft de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van het lesmateriaal. Verwacht wordt dat nog dit jaar alle lesmateriaal van groep 1 tot 8 klaar zal zijn.

### **Net nu u alles op orde heeft, staat artikel 23 van de Grondwet ter discussie.**

Volgens mij wordt die discussie met verkeerde motieven gevoerd. Dit land heeft een lange traditie van vrijheid van onderwijs én schoolkeuze. Wij werken segregatie niet in de hand, want het islamitisch onderwijs staat ook voor niet-moslims open. Verder zijn acht van de tien scholen een afspiegeling van de wijk. Het probleem van segregatie kent geen oorsprong in het onderwijs, maar is het onderwijs binnen gekomen omdat de wijsamenstelling is veranderd door allerlei autonome factoren! Een voorbeeld daarvan is de witte vlucht. Autochtone ouders vertrekken van scholen zodra deze dreigen te 'verzwarten', waardoor Nederland nu ongeveer 500 zwarte basisscholen telt; hiervan zijn er slechts 45 islamitisch. Opheffing van islamitisch onderwijs lost dus niets op.

### **Wat zullen de consequenties van de afschaffing van de 1.9-regeling zijn?**

Het is in principe een goede zaak om etniciteit niet als meetmiddel voor achterstand te gebruiken. Achterstanden moet je meten om er vervolgens iets aan te doen. Uit onderzoek is echter gebleken dat etniciteit op dit moment nog steeds de beste voorspeller is van onderwijsachterstand. In ieder geval een veel betere dan de peutertoets waar de minister nu op inzet. De onzekerheid bij de peutertoets is dat kennis op die leeftijd sterk fluctueert, je weet als het ware niet wat je meet. Immers de taalontwikkeling verschilt per levensfase van het kind. Het gevaar is dat een kind dan al vroeg in een bepaald hokje geplaatst wordt en dat dit bepalend is voor de rest van zijn schooltoekomst.

### **Islamitische scholen lijken de dupe te worden van de nieuwe oprichtingsvoorwaarden.**

Het is inderdaad zo dat stichtingsnormen vrijwel alleen voor islamitische scholen gelden, omdat er verder nauwelijks bijzondere scholen bijkomen. Eén van de voornemens is de eis om de Nederlandse nationaliteit te verplichten voor bestuurders van rechtspersonen (schoolverenigingen of -stichtingen). Volgens mij zit je dan al snel in de buurt van het aantasten van grondrechten (bijvoorbeeld het recht op vereniging), maar ik heb nog geen wetsvoorstel gezien. Ook de eis dat niet meer dan 80% van de leerlingen uit achterstandscategorieën mag bestaan, heb ik nog niet in een wetsvoorstel gezien. Gelet op het effect dat deze mogelijke maatregelen zouden moeten hebben op de werkelijke onderwijsproblemen, namelijk onderwijsachterstand, huldig ik het standpunt dat hiermee geen enkele winst zal worden behaald! Voorlopig wachten we maar even af wat de minister gaat doen.

### **Welk invloed heeft de onrust rond islamitisch onderwijs op de leerlingen en leerkrachten?**

Er heerste veel onrust na de moord op Theo van Gogh. Daarna is het grotendeels weggeëbd. Leerkrachten, leerlingen en de schoolbesturen hebben zich na de aanslagen heel erg onveilig gevoeld. Scholen stonden voor elkaar klaar tijdens deze moeilijke tijden. Wij hebben gekozen voor een transparante opstelling naar iedereen en willen banden aangaan met iedereen die daar behoefte aan heeft. We hebben gesprekken gevoerd met gemeenteraadsleden, collega-organisaties, onderzoeksinstituten, maatschappelijke organisaties, etc. Tevens hebben we deel genomen aan veel verschillende debatten. Ik heb een auto versleten aan het rondrijden door Nederland, maar het heeft zijn vruchten afgeworpen. Om het beeld bij autochtonen recht te zetten organiseren scholen open dagen en verschillende activiteiten met andere scholen uit de wijk. De directe contacten die scholen al hadden met de wijk zijn verder versterkt.

De leerkrachten die bij ons werken hebben bewust gekozen voor islamitisch onderwijs omdat ze begaan zijn met onze leerlingen. Ik heb veel bewondering en respect voor leerkrachten die zich ondanks deze tegenwind dag in dag inzetten voor de leerlingen. Onze scholen willen onderdeel zijn van het Nederlandse onderwijsbestel, niks meer en niks minder. Islamitisch onderwijs voldoet aan de Nederlandse wet- en regelgeving en dient om die reden dan ook behandeld te worden als alle andere vormen van onderwijs die Nederland rijk is. ●

# Eben Haëzerschool in Barneveld: verankering en toerusting



*Directeur en leerlingen van de Eben Haëzerschool, Barneveld*

In Barneveld is er veel keus in christelijk basisonderwijs. Niet alleen in aantal scholen, maar vooral in het aantal richtingen. Sommige van deze richtingen komen maar weinig voor en zijn nauwelijks bekend bij buitenstaanders. Dyade is overal thuis, bezocht de Eben Haëzerschool en sprak met directeur Wim Kole.

De Eben Haëzerschool is een basisschool voor christelijk onderwijs op gereformeerde grondslag.

door Hans Koster

## **Wat onderscheidt de Eben Haëzerschool van de andere christelijke scholen in Barneveld?**

We gaan er liever niet vanuit wat ons onderscheidt maar waarvoor we proberen te staan. Onze school gaat uit van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Barneveld. De grondslag van onze school is de Bijbel en de drie belijdenisgeschriften. De Bijbel zien we als het onfeilbare Woord van God en de belijdenisgeschriften zijn op dat Woord gegrond. Al onze normen en waarden ontleen we daaraan en ook de naam van onze school Eben Haëzer is ontleend aan de Bijbel. De school is vernoemd naar een monument dat is opgericht door de profeet Samuël (1 Samuël 7.) De naam betekent: "Tot hier-toe heeft de Heere ons geholpen".

We willen de kinderen liefde, geborgenheid en veiligheid geven op basis van Gods Woord. Het pedagogisch klimaat op onze school is ingebed in een gezagsrelatie die we daaraan ontleen.

### Gezag wordt op uw school anders uitgeoefend dan bij anderen?

Er mag op onze school een nauwe band zijn tussen kerk, gezin en school. Het schoolbestuur viel oorspronkelijk samen met de kerkenraad.

De Synode van Dordrecht (1619) heeft in haar Acta-richtlijnen gegeven voor de eenheid tussen kerk – gezin – en school. Ook op dit moment wordt het bestuur benoemd door de kerkenraad. In het schoolbestuur zitten vijf kerkenraadsleden en zes gemeentelieden. De laatsten zijn uit de ouders aangetrokken vanwege hun specifieke kennis. Het gehele bestuur is verantwoordelijk voor zowel identiteit en kwaliteit van het onderwijs. In bestuurscommissies, waarin de directie intensief participeert, wordt in goede harmonie het beleid van de school uitgestippeld. De directie voert het beleid binnen de school uit. Op grond van onze identiteit hebben we ontheffing van de verplichting een medezeggenschapsraad te hebben.

### U laat alleen kinderen van uw eigen kerk toe?

In de praktijk komt 85% van onze leerlingen uit onze eigen kerk. De overige 15% komt uit de Oud Gereformeerde Gemeente en andere kerkelijke gemeenten die in Barneveld geen eigen school hebben. We hebben geen problemen met het toelatingsbeleid. De ouders tekenen voor ze hun kind opgeven een identiteitsverklaring. Alle ouders weten waar wij voor staan en kiezen voor onze school. Het komt zelden voor dat ouders geweigerd worden, omdat er in Barneveld natuurlijk ook veel keuze op dit gebied is (zie kader pagina 25). Ieder jaar trekken we zo'n 70 à 80 nieuwe leerlingen.

### Die kinderen komen allemaal uit Barneveld?

Ook uit dorpen in de omgeving en uit Ede, Nijkerk, Putten en Spakenburg. De gemeente Ede zorgt zelf voor vervoer en vanuit de andere plaatsen worden ze voor een deel vervoerd met onze eigen bussen. We hebben op dit moment een eigen touringcar en drie kleinere bussen met eigen chauffeurs in dienst. Daar heeft Dyade nog een functiewaardering voor gemaakt, zodat alles keurig is geregeld. Ik heb begrepen dat de functiewaardering is afgeleid van de functie chauffeur van de minister. Dat leek me wel passend. De ouders betalen voor het vervoer een jaarlijkse bijdrage van €137,- per kind. Daarnaast wordt er in onze kerk een maandelijkse collecte gehouden voor deze kosten. Nu we het in eigen beheer uitvoeren, komen de kosten lager uit dan toen we het uitbesteed hadden. Ouders uit de gemeente Ede betalen meer, want als de gemeente het vervoer verzorgt is het kennelijk duurder. Die ouders krijgen van ons het verschil terug.

### Heeft de eigen identiteit ook geleid tot een eigen, 'afwijkende' keuze van leermiddelen?

In een aantal gevallen wel. Voor leesonderwijs gebruiken we de methode Van Woord tot woord. Het hoofddoel van het leesonderwijs is immers dat de kinderen Gods Woord kunnen lezen. Voor het aansluitend taalonderwijs gebruiken we de methode Tong en teken. Voor rekenen en wiskunde gebruiken we een qua onderwerp en plaatjes aangepaste versie van Wereld in getallen. Bij geschiedenis gaan we er van uit dat "Gods vinger de geschiedenis schrijft" of anders gezegd dat Gods voorzienigheid over alle dingen gaat. Bij Natuuronderwijs gebruiken we met aanpassingen de methode Leefwereld. In groep 8 wordt ingegaan op de evolutietheorie en waarom we die verwerpen. Ook voor Engels gebruiken we een reformatorische methode.

### Heeft u ook een reformatorische peuterspeelzaal?

We zijn vanuit onze achtergrond geen voorstander van een neutrale peuterspeelzaal, maar eigenlijk vinden we het hele speelzaalconcept minder juist. We hebben daarom gezocht naar een alternatief en dat gevonden in een eigen prentenboekenbibliotheek. Die gedachte hebben we verder uitgewerkt voor onze peuters. Bij de prentenboeken worden er ondersteuningskaarten voor ouders ontwikkeld, de zogenaamde kijk- en leeswijzers. Die zijn bedoeld als steuntje voor de ouders bij het werken met deze boeken. We sluiten hierbij nauw aan bij het project dat is opgezet door de Johannes Calvijnschool in Ederveen en het Ds. G.H. Kerstenonderwijscentrum (KOC) in Veenendaal. Dit onderwijscentrum is een gecertificeerde begeleidingsdienst, die onze scholen begeleidt. Onze bibliotheek is uitgegroeid tot een eigen 'methode' Voorspel, die nu ook voor buitenstaanders te koop is (via het KOC). De gemeente Barneveld subsidieert onze bibliotheek, omdat hij past binnen het landelijk beleid van Voor en vroegschoolse educatie (VVE).

In de winter organiseren we ook oudercursussen en voorleesuurtsjes voor ouders met hun peuters om de taalontwikkeling van de peuters en kleuters te stimuleren. Door subsidie van de gemeente uit de GOA-gelden is dit voor de ouders kosteloos.

Deze manier van werken past binnen onze opvatting over de rol van het gezin en de versterking van de positie van de ouders daarin. Het verstevigt de band tussen de ouders, de aanstaande leerlingen en de school en laat toch ieders eigen verantwoordelijkheid in takt.

Gereformeerde Gemeenten in Nederland is een kerkgenootschap dat ontstaan is in 1953 na afsplitsing van de Gereformeerde Gemeenten. Het kerkgenootschap bestaat uit ongeveer 48 gemeenten en ca. 21.500 leden. De gemeenten worden bediend door vier predikanten en één emerituspredikant. De leden van deze kerk worden in sociologische literatuur ingedeeld bij de bevindelijk gereformeerden.

Evenals de Gereformeerde Gemeenten nemen de GGiN de Bijbel aan als absolute bron van waarheid. Dit betekent in de praktijk dat abortus, euthanasie, anticonceptie en homoseksualiteit afgewezen worden. Bovendien wordt het gebruik van televisie en privégebruik van internet afgewezen.

De meeste leden stemmen SGP en wonen in de zogenaamde bijbelgordel (een strook die loopt van Zeeland via de Betuwe naar de Veluwe).

Bron: [www.wikipedia.nl](http://www.wikipedia.nl)



*Directeur en leerlingen van de Eben Haëzerschool, Barneveld*

### **Kunt u voor uw specifieke richting aan personeel komen?**

Ja, maar we zijn wel selectief in de keuze. Nieuwe instromers komen meestal van De Driestar in Gouda en soms van de Christelijke Hogeschool in Ede, maar als we er een keer niet uitkomen houden we soms een vacature even open. Daarentegen hebben we weinig personeelsverloop. Vergeleken met andere scholen hebben we nog veel fulltimers in dienst en maar een enkele duobaan. Om onderwijskundige redenen hebben we liefst zo weinig mogelijk versnippering en tot nu toe lukt dat ook goed.

### **U staat huiverig tegenover internet, maar de school staat wel vol computers.**

We hebben op dit moment zo'n 130 computers binnen de school in een netwerk. In vrijwel ieder lokaal een rijtje en daarnaast hebben we ons compleet ingerichte computerlokaal met o.a. een beamer. Eén van de leerkrachten is twee dagen per week vrijgesteld als ICT-coördinator. Voor de medewerkers is er aansluiting op internet beschikbaar, via een gefilterde toegang. De kinderen kunnen niet op internet, maar hebben via het eigen netwerk in school wel toegang tot veel informatiebronnen. Het resultaat daarvan zie je vaak in de hoogste groepen, waar de leerlingen een werkstuk afsluiten met een presentatie in de klas. Daarvoor gebruiken ze dan een laptop met een daarop aangesloten beamer.

### **U klinkt als een mengeling van orthodox behoudend en eigentijds.**

Daar wil ik geen tegenstelling in zien. Wij geloven dat Gods geboden heilzaam zijn voor alle mensen. Voor de kinderen willen we op die grondslag het beste onderwijs realiseren. We werken daarom continue aan de schoolontwikkeling. Onze schoolbegeleidingsdienst begeleidt ons bij de ontwikkeling van de school. Dit jaar hebben we een kwaliteitsverslag gemaakt op basis van een zelfevaluatie. Die zelfevaluatie hebben we gedaan met behulp van 'Werken met Kwaliteitskaarten' van C. Bos en toetsen van Cito, Eduforce en resultaten van een schooleindonderzoek. Bijzonder aan de zelfevaluatie was, dat we een beoordeling van het primaire onderwijsproces hebben laten uitvoeren door een externe instantie. Het rapport gaat naar de inspectie en deze aanpak van zelfevaluatie past bij de ontwikkeling naar proportioneel toezicht van de onderwijsinspectie. Op grond van ons eigen rapport hebben we verbeterpunten in ons schoolontwikkelingsplan opgenomen. Het is zeker onze plicht om te streven naar kwalitatief goed onderwijs: verankerd in de grondslag, toegerust voor de maatschappij. ●

#### **Onderwijs in Barneveld**

Barneveld kent een groot aantal basisscholen van verschillende richtingen: 5 openbare, 1 katholieke, 4 protestants christelijke - algemeen, 4 hervormde, 1 gereformeerde, 1 gereformeerde gemeente en 1 gereformeerde gemeente in Nederland. Meer informatie op: [www.barneveld.nl](http://www.barneveld.nl).

# Waar zitten we?

**C** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Centraal Bureau**  
Fakkelstede 2 | Postbus 611 |  
3430 AP Nieuwegein | tel. (030) 630 56 00 |  
fax (030) 630 56 91

**a** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Amersfoort**  
Utrechtseweg 371 | Postbus 1402 |  
3800 BK Amersfoort | tel. (033) 469 82 00 |  
fax (033) 461 28 49

**m** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Middelburg**  
Dam 10 | 4331 GJ Middelburg |  
tel. (0118) 61 11 59 | fax (0118) 61 30 46

**a** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Aalsmeer**  
Zwarteweg 123 | Postbus 111 |  
1430 AC Aalsmeer | tel. (0297) 38 82 88 |  
fax (0297) 38 82 99

**a** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Amsterdam**  
Slotermeerlaan 69 | Postbus 9052 |  
1006 AB Amsterdam | tel. (020) 585 95 00 |  
fax (020) 585 95 55  
**Huisvesting Scholen**  
tel. (020) 585 95 70 | fax (020) 585 95 75

**n** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Nieuwegein**  
Fakkelstede 2 | Postbus 611 |  
3430 AP Nieuwegein | tel. (030) 602 85 60 |  
fax (030) 602 85 91

**a** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Alkmaar**  
Jan Luikenstraat 2 | Postbus 1012 |  
1810 KA Alkmaar | tel. (072) 540 30 44 |  
fax (072) 540 33 84

**e** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Ede**  
Horapark 3 | Postbus 8040 |  
6710 AA Ede | tel. (0318) 67 51 11 |  
fax (0318) 62 23 63

**r** Dyade Dienstverlening Onderwijs  
**Rotterdam**  
Scheepmakershaven 64 | Postbus 1080 |  
3000 BB Rotterdam | tel. (010) 413 29 00 |  
fax (010) 414 72 27

Een routebeschrijving naar alle vestigingen kunt u vinden op: [www.dyade.nl](http://www.dyade.nl)

Dyade heeft ten behoeve van al haar klanten mantelcontracten afgesloten. Omdat wij onderhandeld hebben voor alle klanten van Dyade, hebben wij condities bedongen die u als klant afzonderlijk nooit kunt bedingen. Als klant van Dyade kunt u van deze gunstige condities (gratis) profiteren.

**Dyade**  
Voordeelservice

## De belangrijkste mantelcontracten

Dienst / product	Partner van Dyade	Uw voordeel	Hoe u kunt deelnemen?
Bankarrangement	ING Bank/Postbank	> hoge rente op rekeningcourant > beleggen onder de onderwijs condities > geen bankkosten	Aanmelden via de vestiging
Elektronische beveiliging	Initial Varel Security	> beveiligingsoplossingen op maat	Aanmelden via tel. (020) 651 61 14
Kopieerapparatuur	Canon	> kopiëren tegen een bodemprijs	Aanmelden via tel. (023) 567 02 35
Motorrijtuigenverzekering Ziektekostenverzekering	Univé	> korting	Aanmelden via de vestiging
Papier print- en kopieerpapier	Proost & Brandt	> goede kwaliteit papier tegen een bodemprijs	Inschrijven via <a href="http://www.dyade.nl">www.dyade.nl</a> . Menu: Diensten – Dyade Voordeelservice
(Personeels)advertenties het plaatsen van advertenties in de media	Meyson communicatieadviesbureau	> tot 30% korting op reguliere advertentietarieven	Aanmelden via tel. (020) 585 95 13
Schoolmeubilair	Presikhaaf	> aantrekkelijke (leverings)condities	Aanmelden via tel. (026) 368 56 85
Verbruiksmateriaal pennen, potloden, stiften, linialen etc.	Ahrend	> geen verzendkosten bij een laag bestelbedrag > hoge kortingen	Inschrijven via <a href="http://www.dyade.nl">www.dyade.nl</a> . Menu: Diensten – Dyade Voordeelservice
Website het maken van een eigen site voor bestuur of school	Meyson communicatieadviesbureau	> u kunt gebruik maken van een pakket dat speciaal voor het onderwijs gemaakt is	Aanmelden via tel. (020) 585 95 20

Voor algemene informatie belt u met (030) 630 56 12.

*Elke maand >*

*Formulier maandopgave geweigerde vacatures toezenden aan Cfl als een vacature geweigerd wordt door een eigen wachtgelder. Een kopie van het formulier aan de afdeling Dyade Personeel zenden.*

*Elke maand >*

*Vervangingsmutaties tijdig indienen (binnen drie maanden). Wanneer de termijn wordt overschreden, kunnen de kosten niet meer worden gedeclareerd bij het Vervangingsfonds.*

*Elke week >*

*Toezenden personeelsmutaties aan de afdeling Dyade Personeel. Met klem verzoeken wij u mutaties niet 'op te sparen' tot vlak voor de uiterste datum. Gespreide aanlevering van mutaties - ook de aanlevering via het PSA-mutatieprogramma - wordt door ons zeer op prijs gesteld.*

**06/09**

*Mutaties die voor deze datum in ons bezit zijn, worden verwerkt in het salaris van september 2005.*

**20/09**

*Laatste mogelijkheid blokkering salarisbetaling september 2005.*

**23/09**

*Het salaris over de maand september 2005 wordt uitbetaald.*

#### Het bestuursformatieplan

Ook na invoering van de lumpsumfinanciering blijft het bestuursformatieplan - zij het in gewijzigde vorm - gewoon bestaan. Sterker nog, het wordt zelfs een nog belangrijker instrument dan het al was. Dyade blijft, zoals zij dat sinds 2001 doet, jaarlijks een model Bestuursformatieplan maken. In een komend Dyademagazine gaan wij uitgebreid op het bestuursformatieplan in.

#### Bapo en vervanging

Vanaf 1 augustus 2001 kunnen leerkrachten, die gebruikmaken van de baporegeling, binnen een schooljaar tot  $\frac{1}{3}$  van het aantal bapo-uren vervangen.  
Het ministerie heeft deze regeling in het leven geroepen om de vervangingsproblematiek enigszins het hoofd te bieden. Vervangt men meer dan  $\frac{1}{3}$ , dan wordt dit met het salaris verrekend (i.c. teruggevorderd). Binnenkort zullen wij - voor zover van toepassing - bij overschrijding in het schooljaar 2004/2005 tot verrekening (is anticumulatie) overgaan.  
Zie voor de volledige tekstuitleg Gele Katern nr. 18a deel 1 van 25 juli 2001.



Proost en Brandt

Online bestellen? Surf nu naar

[www.dyade.nl](http://www.dyade.nl)

en meld u aan voor PaperBase

## Wit kopieerpapier

A4/80 gr/m<sup>2</sup>. 500 vel p/pak

**Actie!!!**



**€ 1,85** p/pak

Proost en Brandt  
Afd. Proburo  
Stammerkamp 1  
1112 VE Diemen  
Tel. 020 - 569 09 10  
Fax 020 - 569 09 97  
E-mail: proburo@proost.nl  
Website: www.proost.nl